

ARCHIWUM
LEGIONÓW
i N. K. N.

Nr 173

WOJSK
WSCH.

EUSZ

1242.

ARTYKUŁY WOJENNE

DLA WOJSKA POLSKIEGO

WYDANE PRZEZ KWATERMISTRZOSTWO
LWÓW W GRUDNIU 1918.

173

leg. 47

NACZELNE DOWÓDZTWO WOJSK
POLSKICH NA GALICYĘ WSCH.

ARTYKUŁY WOJENNE

DLA WOJSKA POLSKIEGO

WYDANE PRZEZ KWATERMISTRZOSTWO
LWÓW W GRUDNIU 1918.

Art. 1.

Pomny na swe wysokie powołanie, aby bronić Najwyższej, Prawowitej Władzy Krajowej i Ojczyzny, winien żołnierz zawsze gorliwie spełniać swe obowiązki. Służba wojskowa jest przygotowaniem do wojny; czego nauczył się żołnierz podczas czynnej służby, tego nie powinien zapominać także po przejściu do stanu zapasowego.

Art. 2.

Pierwszym obowiązkiem żołnierza jest niezłomne zachowanie wierności, ślubowanej w przysiędze wojskowej. Przytem powołanie żołnierza wymaga: gotowości bojowej, odwagi przy spełnianiu wszelkich obowiązków służbowych, waleczności na wojnie, posłuszeństwa względem przełożonych, honorowego zachowania się w służbie i poza służbą, dobrego i rzetelnego stosunku względem towarzyszy broni.

Art. 3.

Każdy prawy, odważny i dbający o swój honor żołnierz winien być pewnym uznania i życzliwości swych przełożonych.

Art. 4.

Żołnierzowi otwartą jest droga do najwyższych stopni wojskowych, odpowiednio do jego zdolności wojskowych i wiadomości.

Kto się odznaczy przez swą waleczność, odwagę lub będzie nienagannie i wiernie pełnił swe obowiązki podczas długiej służby, winien oczekiwać za swe wierne pełnienie obowiązków zasłużonej nagrody i zaszczytne-go odznaczenia.

Kto po dłuższym czasie nienagannej służby nie może już trudom służbowym podołać lub z powodu odniesionej rany na polu bitwy stanie się niezdolnym do służby albo wreszcie w służbie straci zdrowie, zyskuje prawo do emerytury albo do posady w państwowej służbie cywilnej.

Art. 5.

Natomiast względem żołnierzy, naruszających swe obowiązki, winno stosować się zasłużone kary.

Mniejsze występki winny być karane dyscyplinarnie, do wyższych zaś winny się stosować kary, wyznaczone na drodze sądowej. Kary nakładane sądownie są następujące:

1) areszt, 2) twierdza, 3) więzienie, 4) ciężkie więzienie, w najcięższych zaś wypadkach — kara śmierci. Areszt bywa: zwykły, średni i ścisły. Najwyższy wymiar kary pierwszych dwóch rodzajów aresztu wynosi

sześć tygodni, ścisłego zaś — cztery tygodnie. Kary twierdzy, więzienia i ciężkiego więzienia mogą być albo terminowe, do lat 15, albo dożywotne. Kary pozbawienia wolności na czas dłuższy niż 6 tygodni, nie zalicza się do czasu służby czynnej.

Oprócz kar tych stosują się kary na czci: przeniesienie do drugiej klasy stanu żołnierskiego, degradacya i wydalenie z wojska. Ciężkie więzienie pociąga za sobą zawsze wydalenie z wojska. Żołnierzy, którzy notorycznie źle się prowadzą, można wcielić do oddziałów robotniczych.

Po ogłoszeniu stanu wojennego kary zostają obostrzone.

Art. 6.

Obowiązek wierności nakazuje żołnierzowi tak w czasie wojny, jak i w czasie pokoju starać się wszelkimi siłami a nawet z poświęceniem życia uchylić każde niebezpieczeństwo, któreby groziło Najwyższej Prawowitej Władzy Krajowej i Ojczyźnie.

Art. 7.

Kto się z nieprzyjacielem porozumiewa lub w jakikolwiek inny sposób swem postępowaniem lub niespełnianiem obowiązków rozmyślnie szkodzi albo szkodzić zamierza polskiemu wojsku albo wojskom sprzymierzonym, ten łamie ślubowaną w przysiędze

wierność i staje się winnym zdrady wojennej.

Zdrajca winien być karany najcięższymi karami pozbawienia wolności, na cześć lub karą śmierci.

Także podczas pokoju zdrada tajemnic wojskowych winna być karana ciężką i hańbiącą karą.

Kto się o zamiarze zdrady dowie, jest obowiązany o tym bezzwłocznie swym przełożonym donieść, w przeciwnym razie podlega sam ciężkiej karze.

Art. 8.

Spełnienie służby wojskowej jest obowiązkiem honorowym każdego Polaka. Kto się od służby uchyła lub uchylić zamierza przez okaleczenie się, przez oszukaństwo lub w inny sposób, winien być przeniesionym do drugiej klasy stanu żołnierskiego i podlega karze pozbawienia wolności. Taka sama kara winna spotkać uczestnika.

Art. 9.

Żołnierz powinien uważać swój sztandar za świętość i nigdy go nie opuszczać. Kto opuszcza swój sztandar albo od niego się oddala, w celu stałego uchylania się od swych obowiązków, staje się winnym dezercyi.

Dezercya winna być karana najcięższymi karami pozbawienia wolności, karami na

7
czci, w polu nawet karą śmierci. Ciężka kara winna stosować się do tego, kto do dezercyi namawia, albo do niej dopomaga, zarówno jak i do tego, kto dowiedziawszy się o zamierzonej dezercyi, nie doniesie o tem natychmiast swym przełożonym. Samowolne oddalenie się z wojska i przetrzymanie urlopu podlegają karze nawet wtedy, gdy żołnierz nie ma zamiaru na stałe się oddalić.

Art. 10.

Szczególnie bezcześci i hańbi żołnierza tchórzostwo; obawa przed niebezpieczeństwem osobistem nie powinna nigdy odwozić go od spełnienia swych obowiązków.

Tchórza oczekują ciężkie kary pozbawienia wolności i kary na czci, podczas wojny ciężkie więzienie lub kara śmierci.

Art. 11.

Szeregowiec winien każdemu oficerowi i podoficerowi, podoficer każdemu oficerowi szacunek i posłuszeństwo i rozkazy ich winien sumiennie wypełniać. Również winien być posłuszny rozporządzeniom i zleceniom wszystkich osób wojskowych, wydzielonych do służby wartowniczej lub do służby bezpieczeństwa, zarówno jak i czasowo przełożonych szeregowców i w służbie znajdujących się żandarmów polowych.

Art. 12.

Zuchwałe zachowanie się względem przełożonego, obraza przełożonego, nieposłuszeństwo względem rozkazu służbowego, zarówno jak i dawanie fałszywych odpowiedzi na zapytania przełożonego w sprawach służbowych winny podlegać ostrej karze. Za zuchwałe zachowanie się pod bronią lub wobec grupy żołnierzy, za wyraźne odmówienie posłuszeństwa, za okazanie nieposłuszeństwa słowem, giestem lub innym czynem lub za trwanie w nieposłuszeństwie, zarówno jak i za odgrażanie się przełożonemu winno nastąpić znaczne obostrzenie kary.

Art. 13.

Kto się przełożonemu czynnie przeciwstawia lub czynnie wystąpi przeciw niemu, naraża się na ciężką karę pozbawienia wolności, względnie ciężkie więzienie zależnie od okoliczności. W polu winna stosować się kara śmierci, jeżeli czynne wystąpienie popełnione zostało w służbie.

Każdy przełożony jest uprawniony do użycia broni przeciw podwładnemu celem odparcia czynnego wystąpienia podwładnego lub przymuszenia do posłuszeństwa w ostatecznej potrzebie i w nagłym niebezpieczeństwie.

Art. 14.

Każde wezwanie lub podnieta do wspólnego odmówienia posłuszeństwa albo przeciwstawienia się przełożonemu albo do czynnego wystąpienia przeciw niemu, winny być najsurowiej karane jako podburzanie.

Zmowa do wspólnego popełnienia takiego czynu jest buntem.

Winnymi rokoszu stają się ci, którzy zgromadziwszy się, odmawiają zbiorowo posłuszeństwa, przeciwstawiają się lub czynnie występują przeciw przełożonemu. Za rokosz grozi dożywotne ciężkie więzienie, w polu zaś kara śmierci.

Kto, dowiedziawszy się o rokoszu, przełożonemu swemu natychmiast nie doniesie o tem, winien być surowo ukarany.

Art. 15.

Szczytne powołanie żołnierza nie powinno być poniżane przez obchodzenie się z nim, uwłaczające jego honorowi.

Kto odnosi się do podwładnych wbrew przepisom, obraża ich lub znęca się nad nimi lub kto nadużywa swej władzy służbowej, by na koszt podwładnych osiągnąć dla siebie korzyści winien być surowo karany. O ile żołnierz uważa, że ma powód do zażalenia, to jest obowiązany mimo to spełniać swe obowiązki służbowe bez oporu i dopiero następnie wnieść zażalenie przepisaną drogą służbową.

Kto opiera swe zażalenie na fałszywych twierdzeniach lub wnosi je z pominięciem drogi służbowej, podlega karze pozbawienia wolności.

Art. 16.

Odbywanie bez służbowego pozwolenia zbiorowych narad żołnierzy w sprawach służby, swych urzędzeń lub rozkazów wojskowych, zarówno jak i zbieranie podpisów dla wniesienia wspólnego zażalenia nie dadzą się pogodzić z wojskową karnością i podlegają karze.

Kto szerzy wśród towarzyszy broni niezadowolenie ze służby, podlega surowej karze.

Art. 17.

Żołnierz będący w polu nie powinien nigdy zapominać, że wojna toczy się tylko ze zbrojną siłą nieprzyjaciela. Mienie i dobro mieszkańców kraju nieprzyjacielskiego, rannych, chorych i jeńców znajduje się pod szczególną opieką prawa, zarówno jak i własność pozostałych rodzin żołnierzy wojsk polskich i wojsk sprzymierzonych.

Samowolne łupienie lub plądrowanie, złośliwe albo swawolne uszkodzanie lub niszczenie cudzych rzeczy w polu, uciskanie mieszkańców kraju podlegają najcięższym karom. Nie uważa się za plądrowanie zabieranie żywności, środków leczniczych, odzienia,

opału, paszy i środków komunikacyjnych, o ile odpowiada to rzeczywistej potrzebie.

Art. 18.

Żołnierzowi wolno użyć swej broni tylko podczas wypełnienia swoich obowiązków albo w uprawnionej osobistej obronie. Bezprawne użycie broni podlega surowej karze, zarówno jak i nieostrożne obchodzenie się z bronią i amunicją, jeżeli stało się przyczyną okaleczenia i śmierci człowieka.

Art. 19.

Żołnierz powinien utrzymywać w należytym porządku swego konia służbowego, swą broń, odzież i rýnsztunek; powinien nieustannie ćwiczyć się we władaniu bronią dla osiągnięcia sprawności bojowej.

Kto swego konia służbowego, swą broń, odzież albo rýnsztunek lub jakikolwiek inny przedmiot służbowy rozmyślnie uszkodzi, zniszczy lub porzuci, podlega pozbawieniu wolności; w ciężkich wypadkach podlega jednocześnie przeniesieniu do drugiej klasy stanu żołnierskiego.

Art. 20.

Żołnierz winien w sprawach wojskowych zachowywać milczenie. Wszelkie meldunki i zeznania żołnierza powinny zawierać jaknajściślejszą prawdę.

Rozmyślnie fałszywe raporty, meldunki i sprawozdania służbowe albo świadome ich dalsze podawanie podlega surowej karze. Również niedbalstwo w tych sprawach winno być karane.

Art. 21.

Żołnierz nie powinien nigdy przy pełnieniu służby ulegać namowom do czynów niezgodnych z jego obowiązkami, bądź ze względu na osobiste korzyści, bądź też z jakiegokolwiek innego powodu.

Kto przyjmuje, żąda lub karze sobie przyobiecywać podarunki lub inne korzyści za popełnienie czynu naruszającego obowiązek służbowy, winien być karany ciężkiem więzieniem.

Art. 22.

Służba wartownicza jest służbą nadzwyczaj odpowiedzialną; żołnierz powinien ją jaknajsumienniejszym wykonać.

O ile nie było innego wyraźnego rozkazu, żołnierzowi na posterunku nie wolno usiąść lub położyć się, broni z ręki wypuszczać, jeść, pić, palić tytoniu, przyjmować podarunków, spać, wychodzić poza obręb swego posterunku, opuszczać go przed zmianą warty, lub wogóle przekraczać swych przepisów służbowych.

Za występki przeciw przepisom służby wartowniczej grożą odpowiednio do ważności

tej służby jaknajsurowsze kary, w obliczu nieprzyjaciela może być nawet stosowana kara śmierci.

Art. 23.

Kto, będąc dowódcą warty lub oddziału albo posterunku świadomie dopuszcza do popełnienia czynu karygodnego, popełnieniu którego mógł i był służbowo zobowiązany zapobiec, podlega takiej samej karze, jak gdyby sam czyn popełnił.

Żołnierz, któremu powierzono straż nad więźniami, odpowiada za ich dopilnowanie.

Kto samowolnie opuści wartę lub swoje miejsce przy oddziale lub podczas marszu, winien być karany aresztem.

Art. 24.

Żołnierz powinien żyć przykładowie, nie robić długów, nie upijać się, nie uprawiać gier hazardowych ani oddawać się rozpuście. Również powinien znajdować się od cap strzyku do pobudki na swej kwaterze, o ile nie pełni służby lub nie otrzymał od swego przełożonego pozwolenia na wyjście.

Stan pijany z własnej winy winowajcy nie stanowi okoliczności łagodzącej przy popełnianiu czynów karygodnych przeciw dyscyplinie wojskowej lub wszelkich czynach karygodnych popełnianych w służbie.

Kto, będąc w służbie lub będąc przydzielonym do pełnienia służby, stanie się

wskutek upicia się niezdolnym do wypełnienia służby, podlega ciężkiej karze pozbawienia wolności.

Art. 25.

Żołnierzowi nie wolno opuszczać towarzyszy broni w boju, potrzebie i niebezpieczeństwie, winien im z całych sił dopomagać, o ile pomocy jego potrzebują w godziwych sprawach i winien żyć z nimi w zgodzie.

Bójki i obelgi pomiędzy żołnierzami podlegają surowej karze.

Art. 26.

Bezwzględna rzelelność należy do szczególnych obowiązków żołnierza.

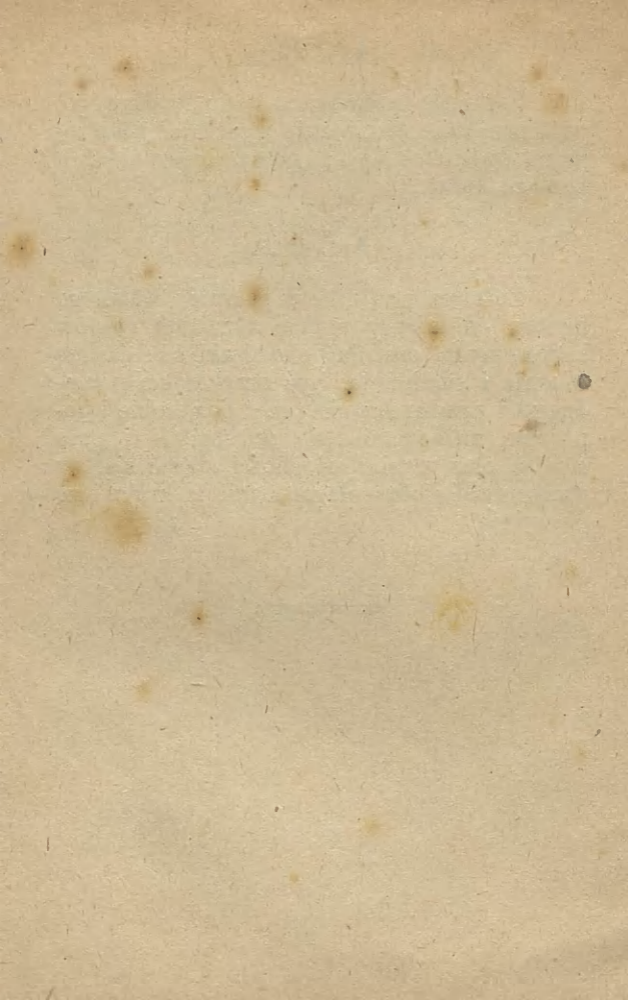
Kradzieże i sprzeniewierzenia podczas pełnienia służby lub połączone z naruszeniem stosunku służbowego podlegają karze pozbawienia wolności i karze na czei. Taka sama kara stosuje się do tego, kto popełni kradzież albo sprzeniewierzenie na szkodę przełożonego, towarzysza broni lub gospodarza kwatery albo któregokolwiek z jego domowników. Kara grozi również wtedy, gdy wartość skradzionego lub sprzeniewierzonego przedmiotu jest nieznaczną lub gdy usiłowano jedynie popełnić wymieniony czyn karygodny.

Art. 27.

Żołnierz, należący do stanu zapasowego, winien również sumiennie wypełniać poszczególne swe obowiązki; za przekroczenie ich podlega karze.

Art. 28.

Żołnierz powinien w poczuciu własnego honoru i obowiązku unikać wszelkich czynów karygodnych, spełniać obowiązki swe zawsze wiernie i sumiennie, być przykładem porządnego i prawego życia przez bogobojne i honorowe zachowanie się w służbie i poza służbą, oraz w miarę możliwości starać się, by utrzymywać dobrą sławę armii w kraju i na obczyźnie.

Ustrój służby sanitarnej w formacjach bojowych.

A. Lekarze.

I. Na czele służby sanitarnej w pułku stoi lekarz pułkowy z prawami komendanta batalionu nad całym personelem lekarsko-pomocniczym (sanitarnym) w pułku.

II. Przy każdym batalionie, lekarz batalionu z prawami komendanta kompanii nad własnym personelem sanitarnym.

III. Tak lekarze pułkowi jak batalionowi, podlegają również służbowo swoim komendantom wojskowym.

IV. W pułkach artylerji, kawaleryi i innych, ustrój analogiczny do piechoty.

V. O ile formacja dana stoi w związku brygady lub dywizyi, podlegają lekarze i ich pomocnicy też Szefowi sanit. tej odnośnej wyższej komendy.

VI. Uzbrojenie sanitarne. Wszyscy lekarze winni posiadać torbę lekarską zawierającą: małe etui chirurgiczne, odpowiednią ilość opatrunków i leków, strzykawkę do wstrzykiwań podskórnych i kleszcze do zębów.

B. Personal sanitarny.

I. Każdemu lekarzowi pułkowemu względnie batalionowemu przydzielony ma być jeden medyk, dwaj żołnierze jako tragarze tornistrów sanitarnych, jedna para koni z woźnicą i z wozem zwykłym, przystosowanym za pomocą gurtów do transportu 2-ech rannych, 6-ma kocami, nadto jeden patrol sanitarny.

II. Przy każdej kompanii ma się znajdować jeden patrol sanitarny, składający się z 4 tragarzy rannych i komendanta patrolu, którym być winien medyk.

Patrol ten maszeruje w tyle kompanii, względnie 4 patrole w tyle batalionu i urządza w czasie akcyi pod kierownictwem najstarszego lekarza miejsce opatrunkowe, w krytem przed ogniem położeniu. Z miejsca tego wychodzą patrole po rannych, o ile możliwe drogami krytemi lub podczas pauz ogniowych. Wysyłanie patroli ze szpicami walczącego oddziału, jak to miało miejsce w dwóch wypadkach, jest bezcelowe, gdyż sami padając ofiarą kul, nie mogą rannym nieść pomocy. W tym kierunku mają oficerowie sanitaryuszów pouczyć i szkolić. Uzbrojenie patroli składa się z dwóch par noży, 2 szyn, 1 latarni; prócz tego każdy żołnierz patrolu posiada 2 flaszki polowe, 1 torbę sanitarną z opatrunkami, 2 torby na chleb, z których jedna służy do przenoszenia materiału opatrunkowego. Komendant patrolu winien posiadać ponad powyższe uzbrojenie opaskę Esmarka.

Do patrolów sanitarnych z reguły winni być używani ludzie silni; używanie kobiet w patrolach sanitarnych jest dozwolone, aż do chwili zastąpienia kobiet mężczyznami, co jak najrychlej uskutecznić należy.

Każdy żołnierz liniowy winien posiadać paczkę opatrunkową, zaszytą w prawą kieszeń bluzy.

III. Brakujące do powyższego wyekwipowania przedmioty należy natychmiast zażądać u szefa sanitarnego, który w miarę możliwości przedmioty te przydzieli.

IV. Brak sanitaryuszów mają oddziały pokrywać bezwzględnie z własnych ludzi, usuwając natychmiast ewentualne w tym kierunku braki.

C. Kolumna rezerwowa transportowa.

Została utworzona przy szpitalu rezerwowym Nr. 1. na Technice, jako stałe pogotowie. Wszystkie oddziały bojowe winne przeprowadzać transporty w pierwszej linii własnymi środkami ewentualnie w miejscu boju rekwizowanymi wozami. Z rekwizycyj tych należy jak najczęściej robić użytek. Rezerwa transportowa zostaje do wyłącznej dyspozycji szefa sanitarnego przy N. K. W. P., gdzie żądać jej mają w razie potrzeby, względnie planowanej akcji najstarsi lekarze grup samoistnie operujących. Lekarze ci winni o każdej planowanej akcji szefa sanit. przy N. K. W. P. zawiadomić, aby umożliwić stosowny podział pogotowia sanitarnego. Szpital rezerwowy Nr. 1. przydzieli do każdego auta

resp. wozu kolumny transportowej (który ma być do transportu 2 rannych przystosowany) 2 sanitaryuszy (na stałe), 2 pary noszy, 6 koców, po 1 flaszcze termoforowej na ciepłą herbatę lub kawę, 1 opaskę Esmarka. Każdy z linii bojowej powracający wóz, ma od lekarza pełniącego służbę na stacyi opantrunkowej otrzymać kartkę z wyraźnem zaznaczeniem, czy ma do linii bojowej powrócić, czy też nie.
